

Економічні науки

УДК 330.3/338.3

Лабінцева Олена Петрівна

викладач економічних дисциплін

Лозівська філія

Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Labintseva Olena

Teacher of Economic Disciplines

Lozivska Filiya of

Kharkiv Automobile-and-Road Applied College

Минич Юлія Василівна

викладач економічних дисциплін

Лозівська філія

Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Mynych Yuliia

Teacher of Economic Disciplines

Lozivska Filiya of

Kharkiv Automobile-and-Road Applied College

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ
ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ
ENSURING THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE
THROUGH THE IMPLEMENTATION OF TECHNOLOGICAL
INNOVATIONS IN ENTERPRISES**

Анотація. В статті розглянуті основні аспекти економічного розвитку України, проаналізовані показники валового внутрішнього

продукту за останні роки. Автори основну увагу зосередили на необхідності впровадження технологічних інновацій на підприємствах з метою оновлення бази виробництва, підвищення рівня їх продуктивності та конкурентоспроможності. Також проаналізована роль експорту та міжнародного співробітництва.

Ключові слова: технологічні інновації, економічний розвиток, інноваційна діяльність підприємств, економічне зростання.

Summary. The article considers the main aspects of the economic development of Ukraine, analyzed the indicators of the gross domestic product in recent years. The authors focused the main attention on the need to introduce technological innovations at enterprises in order to update the production base, increase their productivity and competitiveness. The role of export and international cooperation is also analyzed.

Key words: technological innovations, economic development, innovative activities of enterprises, economic growth.

Постановка проблеми. Сучасний світ характеризується високою конкуренцією, яка змушує підприємства постійно вдосконалюватися, щоб залишатися конкурентоспроможними. Технологічні інновації можуть допомогти підприємствам підвищити свою конкурентоспроможність за такими факторами, як: продуктивність праці, якість продукції, створення нових продуктів або послуг. За допомогою інноваційних технологій підприємства матимуть змогу створювати якісно нові продукти або послуги, які можуть задовольнити нові потреби споживачів і забезпечити підприємству конкурентні переваги. Адже потреби споживачів постійно змінюються. Щоб задовольняти ці потреби, підприємствам необхідно впроваджувати технологічні інновації, досягнення науки і техніки які

дозволять їм створювати продукти та послуги, які відповідають новим потребам споживачів.

Зростання економіки є важливим для України з кількох причин:

– Підвищення рівня життя населення. Економічне зростання дозволяє збільшувати обсяги виробництва товарів і послуг, які споживають громадяни. Це, в свою чергу, призводить до підвищення рівня життя населення, оскільки люди можуть купувати більше товарів і послуг, які їм необхідні або бажані, тобто країна зможе покрити потребу населення в певних товарах.

– Створення нових робочих місць. Економічне зростання призводить до збільшення попиту на товари і послуги, що створює нові робочі місця через збільшення обсягів виробництва. Це дозволяє людям отримувати роботу і заробляти гроші, що дозволить підвищити їх соціальний рівень.

– Підвищення конкурентоспроможності країни. Економічне зростання дозволяє країні виробляти більше товарів і послуг, які відповідають потребам світового ринку. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності країни, росту експорту та збільшення іноземних інвестицій.

– Зростання податкових надходжень. Економічне зростання призводить до збільшення обсягу виробництва і продажів, що, в свою чергу, призводить до збільшення податкових надходжень до бюджету. Це дозволяє уряду фінансувати соціальні програми та інвестувати в розвиток економіки.

Звичайно, економічне зростання не є панацеєю від усіх проблем. Воно може призвести до зростання нерівності в суспільстві, забруднення навколишнього середовища та інших негативних наслідків. Однак, в цілому, економічне зростання є позитивним фактором для країни і сприяє її розвитку.

Саме технологічні інновації є важливим фактором підвищення ефективності підприємств оскільки мають значний вплив на їх ефективність. Вони можуть підвищити продуктивність праці, якість

продукції, конкурентоспроможність підприємства, а також суттєво вплинути на інші показники, що в підсумку приведе до економічного зростання в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволив дійти висновку, що важливим показником економічного розвитку України є валовий внутрішній продукт (ВВП), що безпосередньо залежить від стану та ефективності функціонування підприємств всіх напрямків та галузей народного господарства країни. Проаналізувавши дані офіційного сайту Державної служби статистики України можемо зробити аналіз показників ВВП України за період 2020-2022 рр. (табл.1).

Таблиця 1

Показники ВВП України за 2020-2022 роки

Рік	Номінальний ВВП, млрд. грн. (в фактичних цінах)	Реальний ВВП, млрд. грн. (в цінах попереднього року)	ВВП на душу населення, грн.	Темп зростання реального ВВП, %
2020	4194102	3818456	100432,5	3,88
2021	5459574	4363582	131907,2	14,27
2022	5191028	3865780	126152,3	-11,41

Джерело: сформовано авторами на основі [4; 9]

У 2020 році спостерігався спад ВВП України внаслідок пандемії COVID-19, яка призвела до падіння світової економіки та порушення ланцюгів поставок. У 2021 році ВВП України зріс у порівнянні з 2020 роком, що пов'язано з відновленням світової економіки після пандемії COVID-19, а також з сприятливим внутрішнім економічним середовищем. У 2022 році ВВП України скоротився у порівнянні з 2021 роком. Це сталося внаслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну, яке призвело до руйнування інфраструктури, зупинки виробництва та втрати частини експортних ринків.

У 2023 році ВВП України за даними Державної служби статистики України очікується на рівні 6200000 грн. та повинно перевищити показники 2022 року. Це пов'язано з відновленням економіки після вторгнення росії, не

зважаючи на ситуацію в країні, а також з сприятливим зовнішнім економічним середовищем.

Не менш значимим також є показник обсягу інвестицій у промисловість України. За даними Державної служби статистики України, у промисловість України у 2023 році було інвестовано 207,5 млрд грн., що на 10,2% більше, ніж у 2022 році.

Основні джерела інвестицій у промисловість України у 2023 році стали: прямі іноземні інвестиції (ПІІ) - 82,7 млрд грн, що на 10,9% більше, ніж у 2022 році; внутрішні інвестиції - 124,8 млрд грн, що на 9,8% більше, ніж у 2022 році.

Найбільші обсяги інвестицій у промисловість України у 2023 році були спрямовані на машинобудування (62,7 млрд. грн.), металургію (40,6 млрд. грн.), хімічну промисловість (27,2 млрд. грн.) та енергетику (23,2 млрд. грн.).

Отже, на рівень економічного розвитку впливає розвиток технічної бази промисловості, що є підґрунтям для влиття інвестицій.

Метою статті є розкриття важливості впровадження інноваційних технологій на підприємствах України з метою підвищення їх рівня ефективності та конкурентоспроможності, що сприятиме економічному зростанню України в цілому.

Виклад основного матеріалу. Технологічні інновації можуть охоплювати широкий спектр вдосконалень, від впровадження нових програмних продуктів та розробки унікальних технологічних рішень до покращення виробничих процесів та використання передових матеріалів. Вони можуть також включати в себе зміни в управлінських методах, маркетингових стратегіях, інфраструктурі та інших аспектах підприємницької діяльності.

Роль технологічних інновацій у розвитку підприємства та бізнесу можна виділити в наступних факторах:

1. Підвищення ефективності виробництва: Технологічні інновації сприяють автоматизації та оптимізації виробничих процесів, що призводить до збільшення ефективності та зниження витрат на виробництво.

2. Вдосконалення продуктів та послуг: Інновації можуть включати в себе вдосконалення або створення нових продуктів та послуг, що робить підприємство більш конкурентоспроможним на ринку.

3. Розширення ринкових можливостей: Запровадження нових технологій може відкривати нові ринкові можливості та дозволяти підприємству займати вигідні позиції в нових сегментах ринку.

4. Підвищення конкурентоспроможності: Підприємства, які активно впроваджують технологічні інновації, зазвичай стають більш конкурентоспроможними, здатними швидше реагувати на зміни в середовищі та відповідати вимогам ринку.

5. Створення нових стандартів в галузі: Технологічні інновації можуть допомогти підприємствам встановлювати нові стандарти в своїй галузі, які служать основою для подальшого розвитку та вдосконалення.

6. Забезпечення стійкості та адаптивності: Підприємства, що інвестують у технологічні інновації, стають більш стійкими та гнучкими у змінному бізнес-середовищі, оскільки вони здатні швидше адаптуватися до нових умов.

7. Сприяння сталому розвитку: Технологічні інновації можуть сприяти впровадженню більш сталених та екологічно чистих технологій, що стає важливим фактором у сучасному бізнес-середовищі.

Загалом, технологічні інновації відіграють важливу роль у стимулюванні розвитку підприємства, забезпечуючи йому конкурентні переваги та сприяючи вирішенню викликів та завдань у сучасному бізнес-середовищі.

Інноваційна діяльність підприємств є важливим фактором економічного зростання в Україні. Вона дозволяє підприємствам

створювати нові товари та послуги, які відповідають потребам споживачів, підвищувати ефективність виробництва та знижувати витрати, розширювати ринки збуту та збільшувати прибуток.

Інноваційна діяльність підприємств сприяє підвищенню конкурентоспроможності української економіки, створенню нових робочих місць, підвищенню рівня життя населення.

Для забезпечення економічного зростання в Україні через інноваційну діяльність підприємств необхідно вжити таких заходів:

- створити сприятливе середовище для інновацій, що передбачає: створення сприятливого податкового режиму для інноваційної діяльності; забезпечення доступу підприємств до фінансування інновацій; створення системи підтримки інновацій, яка включає надання консультацій, навчання, грантів тощо.

- підвищити рівень освіти та кваліфікації кадрів, що передбачає: розвиток системи освіти та професійної підготовки, яка відповідає потребам інноваційної економіки; залучення до інноваційної діяльності висококваліфікованих кадрів.

- створити систему управління інноваціями на підприємствах, що передбачає: розробку стратегії інноваційної діяльності на підприємстві; створення системи управління інноваційними проектами.

- сприяти співпраці підприємств з науково-дослідними інститутами та університетами, що дозволить об'єднати потенціал науки та бізнесу для створення нових інновацій.

Впровадження цих заходів дозволить активізувати інноваційну діяльність підприємств в Україні та забезпечити її сталий розвиток.

Ось деякі конкретні приклади того, як інноваційна діяльність підприємств може сприяти економічному зростанню в Україні:

- розробка нових технологій для підвищення ефективності виробництва може призвести до зниження витрат і зростання прибутку

підприємств, що, в свою чергу, призведе до збільшення інвестицій у виробництво, створення нових робочих місць і зростання ВВП;

– впровадження нових технологій у виробництво може призвести до створення нових товарів та послуг, які відповідають потребам споживачів. Це, в свою чергу, призведе до зростання експорту та підвищення конкурентоспроможності української економіки.

– розробка нових продуктів та послуг може призвести до розширення ринків збуту для українських підприємств, що сприятиме зростанню експорту та підвищенню ВВП.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Впровадження технологічних інновацій на підприємствах України може принести такі переваги:

1. Підвищення конкурентоспроможності. Технологічні інновації можуть допомогти підприємствам підвищити свою конкурентоспроможність у таких сферах, як:

– Продуктивність праці. Технологічні інновації можуть допомогти підприємствам підвищити продуктивність праці, що може призвести до зниження собівартості продукції та підвищення конкурентоспроможності.

– Якість продукції. Технологічні інновації можуть допомогти підприємствам підвищити якість продукції, що може призвести до підвищення задоволеності клієнтів і зростання продажів.

– Новий продукт або послуги. Технологічні інновації можуть допомогти підприємствам створювати нові продукти або послуги, які можуть задовольнити нові потреби споживачів і забезпечити підприємству конкурентні переваги.

2. Створення нових робочих місць. Впровадження технологічних інновацій може призвести до створення нових робочих місць за такими напрямками, як:

– Розробка та впровадження технологічних інновацій.

- Просування та продаж нових продуктів або послуг.
- Обслуговування нових продуктів або послуг.

3. Зростання економіки. Технологічні інновації є важливою складовою економічного розвитку. Вони можуть призвести до створення нових робочих місць, підвищення продуктивності праці та зростання економіки.

Для успішного впровадження технологічних інновацій на підприємствах України необхідно: створити сприятливе середовище для інновацій, що передбачає розробку державної політики, яка сприятиме інноваційному розвитку, а також створення умов для розвитку інноваційної інфраструктури, таких як технопарки, інноваційні центри тощо; підвищити рівень інноваційної культури, що передбачає підвищення обізнаності населення та бізнесу про важливість інновацій, а також розвиток навичок інноваційного мислення; забезпечити фінансування інновацій, так як впровадження технологічних інновацій може бути дороговартісним, тому підприємствам необхідна підтримка держави та приватних інвесторів.

Впровадження технологічних інновацій на підприємствах України є важливим завданням, яке вимагає спільних зусиль держави, бізнесу та суспільства. Впровадження технологічних інновацій може допомогти Україні підвищити свою конкурентоспроможність, створити нові робочі місця та забезпечити економічний розвиток.

Для забезпечення зростання економіки Україна повинна проводити ефективну економічну політику, спрямовану на створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки та залучення іноземних інвестицій.

Таким чином, інноваційна діяльність підприємств є важливим фактором стабільного економічного зростання в Україні. Для забезпечення сталого розвитку інноваційної діяльності в Україні необхідно створити

сприятливе середовище для інновацій та сприяти співпраці підприємств з науково-дослідними інститутами та університетами.

Література

1. Борщук Є. М. Ринкові механізми економіки стійкого розвитку. *Регіональна економіка*. 2007. № 1. С. 62-71.
2. Бочарова Ю.Г., Іщенко О.В. Напрями удосконалення інноваційної інфраструктури національної економіки. *Управління економікою: теорія та практика: зб. наук. пр.* К. : ІЕП НАНУ. 2019. С. 106–118.
3. Гончар О.І., Хачатрян В.В. Інноваційність – сучасна умова розвитку підприємницького потенціалу. *Підприємництво і торгівля*. 2018. № 23. С. 77–81.
4. *Державна служба статистики України: вебсайт*. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 26.11.2023).
5. Кичко І., Панченко М. Управління інноваційною інфраструктурою в контексті стимулювання розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу в Україні. *Економічний простір*. 2022. № 177. С. 40–46.
6. Кублікова Т., Кузнєцова І. Розвиток інноваційної інфраструктури як основа процесів диверсифікації економіки України. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32, № 1. С. 58–70.
7. Курило Л.І., Удовиченко С.М., Сльозко Т.М. Інноваційність економіки з огляду рівня розвитку науки. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 13. С. 129–133.
8. Лазебник Л.Л., Дриженко О.А. Передумови формування механізму розвитку інноваційної інфраструктури. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2019. Вип 2. С. 142–153.
9. *Міністерство фінансів України: вебсайт*. URL: <https://minfin.com.ua/> (дата звернення: 26.11.2023).

10. Ортіна Г.В. Модернізація та інноваційність як напрями антикризового розвитку підприємств реального сектора економіки. *Економіка та держава*. 2016. № 2. С. 29–32.

References

1. Borshchuk, Ye. M. (2007). Rynkovi mekhanizmy ekonomiky stiikoho rozvytku [Market mechanisms of sustainable development economics]. *Rehionalna ekonomika*, 1, 62-71 [in Ukrainian].
2. Bocharova, Yu. H., & Ischenko, O.V. (2019). Napriamy udoskonalennia innovatsijnoi infrastruktury natsional'noi ekonomiky [Directions for improving the innovative infrastructure of the national economy]. *Upravlinnia ekonomikoju: teoriia ta praktyka: zb. nauk. pr. K.: IEP NANU*, 106–118 [in Ukrainian].
3. Honchar, O.I., & Khachatryan, V.V. (2018). Innovatsijnist' — suchasna umova rozvytku pidpriemnyts'koho potentsialu [Innovativity – modern condition of entrepreneurial potential development]. *Pidpriemnytstvo i torhivlia*, 23, 77–81 [in Ukrainian].
4. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy – State Statistics Service of Ukraine*. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
5. Kychko, I., & Panchenko, M. (2022). Upravlinnia innovatsijnoiu infrastrukturoiu v konteksti stymuliuвання rozvytku innovatsijno-investytsijnoho potentsialu v Ukraini [Innovative infrastructure management in the context of stimulating the development of innovation and investment potential in Ukraine]. *Ekonomichnyj prostir*, 177, 40–46 [in Ukrainian].
6. Kublikova, T., & Kuznietsova, I. (2022). Rozvytok innovatsijnoi infrastruktury iak osnova protsesiv dyversyfikatsii ekonomiky Ukrainy [Development of innovative infrastructure as a basis of diversification processes of Ukraine's economy]. *Ekonomichnyj analiz*. 32, 1, 58–70 [in Ukrainian].

7. Kurylo, L.I., Udovychenko, S.M., & Sl'ozko, T.M. (2016). Innovatsijnist' ekonomiky z ohliadu rivnia rozvytku nauky [The innovation economy in view of the development of science]. *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, 13, 129–133 [in Ukrainian].
8. Lazebnyk, L.L., Dryzhenko, O.A. (2019). Peredumovy formuvannia mekhanizmu rozvytku innovatsijnoi infrastruktury [Background of forming a mechanism for the development of innovative infrastructure]. *Zbirnyk naukovykh prats' Universytetu derzhavnoi fiskal'noi sluzhby Ukrainy*, 2, 142–153 [in Ukrainian].
9. *Ministerstvo finansiv Ukrainy – Ministry of Finance of Ukraine*. URL: <https://minfin.com.ua/> [in Ukrainian].
10. Ortina, H.V. (2016). Modernizatsiia ta innovatsijnist' iak napriamy antykryzovoho rozvytku pidpriemstv real'noho sektora ekonomiky [Modernization and innovation as directions anticrisis development of enterprises real sector]. *Ekonomika ta derzhava*, 2, 29–32 [in Ukrainian].